

CAPUT XV.

De Experimento, quo præcipuæ hæc Virtutes enumeratæ per attritum in Globo Sulphureo excitari possunt.

Constructio
hujus Glo-
bi.

SI cuidam placuerit, ille Sphæram Vitri, quod vocant phialam, sumat, magnitudine ut caput infantis; in eam Sulphur in mortario contusum injiciat ac igni admotum liquefaciat satis, eoque refrigerato sphæram frangat ac Globum eximat, locoque sicco non humido conservet. Si lubeat, illum quoque foramine quodam perforet, ut radio ferreo seu axe quodam circumagi queat: atque hoc modo præparatus erit hic globus.

1. Articulus.

Quo ad Vir-
tutem Im-
pulsivam.

Quod Virtutem Impulsivam attinet, cuius eam per impulsum aliquem, in quovis quidem corpore excitandi facultas erit; Verùm quo gravius corpus in materia sua existit, eò magis & melius hæc virtus ei imprimi potest. Ita hic globus, quia gravitate sua metallis proximè accedit, hujus virtutis evidentius & maximè capax est. Unde si manu vel brachio, ei hujusmodi virtus imprimatur, longius projicietur quam lignum aut alia leviora; plura hac de re, quia cuilibet ante oculos & clara est, dicere superfedeo.

2. Articulus.

Vide Iconism. XVIII. Fig. V. pag. seq.

De constructio-
ne alicujus Machi-
nae, quo melius Conser-
vativa Vir-
tus demon-
strari possit.

Quò Virtutem Conservativam in hoc globo demonstras, illum beneficio axis ejus super duo fulcra *ab* in Machinula *abcd*, à basi palmum altum, statuas, & omnis generis frustulis, ceu foliolis, auri, argenti, chartæ, lupuli, vel aliis radimentis substratis, palpando palmâ satis siccâ tangas, ut sic bis vel ter, &c. atteratur, seu perstringatur; tunc fragmenta hæc attrahet: & in axe versatus, secum rapiet. Quo tibi modo, globus Terrenus quasi ob oculos ponitur, qui omnia animalia & alia, quæ in superficie ejus exstant, attrahendo sustinet & motu suo viginti quatuor horis diurno secum circumducit.

Attrahit
quoque aë-
rem & fu-
mum; A-
quam verò
certo modo.

Ita hic globus guttis aquarum propius admotus, illas tumescentes & turgescentes facit; pariter aërem & fumum attrahit, &c.

Ex quibus perspiciendum, ejusmodi virtutem in Tellure ad sui conservationem existere, quæ etiam per attritum in singulari corpore habili, videlicet hoc globulo, excitari possit, ut in eo plus quam Terra ipsa operetur (quicquid enim hic globus attrahit, veluti Terræ eripit vel ei detrahit) Unde apud antiquos notus fuit lapis, attractricem & expultricem Virtutem habens, de quo infra *lib. 5. cap. 4.*

3. Articulus.

Virtus etiam *Expulsiva* in hoc globo evidenter videnda (dum scilicet ex machinula ad manus sumatur & dicto modo palmâ sicca atteratur seu perstringatur) attrahit enim non solum, sed & ejusmodi corpuscula (pro temperiei diversitate) à se iterum propellit, nec prius recipit, quàm aliud corpus attigerint. Hæc virtus autem in plumis mollioribus & levioribus a omnium optimè cognoscenda est (quia in terram non eò citius cadunt quam alia frustula) exinde illæ sursum propulsæ, in orbe virtutis hujus globi pendulæ, diutius sustineri, & sic cum globo, eò, quò velis in toto conclavi circumagi possunt.

Demonstratio
Virtutis
Expulsivæ.

Vide Iconism.
XVIII. Fig.
VI. pag. seq.

Circa quod præterea notanda sunt: 1. Ejusmodi plumam molliorem, cum in globo, tum in aëre sese extendere & vividam quodammodo præstare; atque omne quod propius existit, aut lubenter attrahere, aut si non valeat, ei se ipsam applicare. Ideò summatibus rerum quarumlibet oppositarum (si ratione commemoratâ in conclavi circumagatur) appellere, & quò alicujus naso adhæreat, efficere posse. Sed si quis super mensam statuat candelam ardentem, ac eidem hanc plumam (palmo circiter remotiorem) adigat ad globum usque, subito recedit atque penes illum quasi præsidium quærit: Aliàs hic globus plumam plerumque haud recipit, priusquam aliis rebus adhæserit. 2. Eandem partem seu faciem plumæ, quâ à globo

Plumula
hinc inde
expellitur
& attrahitur.

Potest per
torum con-
clave por-
tari & ad
quodlibet
punctum
accommodari.

Fugit ignem.